

Ivo Sukop

Hydrobiologie řeky Dyje

Řeka Dyje vzniká soutokem Moravské Dyje, která pramení na Českomoravské vrchovině v oblasti Velké Javořice a Rakouské Dyje, jež pramení ve Weinsbergském lese. Obě části se stékají u městečka Raabsu v Rakousku. Dyje je dlouhá 287,3 km, její povodí činí 13 418,7 km², průměrný průtok řeky při ústí do Moravy je 43,8 m³.s⁻¹. Dyje je příkladem jednostranného povodí, většinu významných přítoků přijímá Dyje zleva – př. Želetavku, Jevišovku, Svatku, Trkmanku, Kyjovku. Z pravé strany do Dyje přitéká jen několik drobných toků z Rakouska: Fugnitzbach, Kajabach, Tiefenbach a Pulkava.

V Dyji docházelo zejména v období do výstavby údolních nádrží u Nových Mlýnů ke značnému kolísání průtočného množství, takže největší průtok byl zjištěn na jaře 1941, kdy průtočné množství vody u Dolních Věstonic činilo 820 m³.s⁻¹, nejnižší průtok na stejné lokalitě byl v roce 1935 a činil 2,4 m³.s⁻¹. Rozkolísanost vodního režimu, spojená s rozsáhlými záplavami, hrála vždy významnou úlohu v oblasti jižní Moravy na soutoku tří řek: Dyje, Svatky a Jihlavy, v oblasti bývalé obce Mušova. Po výstavbě údolních nádrží u Nových Mlýnů se kolísání průtoků v Dyji pod nádržemi zřetelně snížilo. Zatímco př. v roce 1977 (před dokončením Horní nádrže) kolísal průtok Dyje u Dolních Věstonic v rozmezí 16,3–214,1 m³.s⁻¹, po dokončení a trvalém napuštění Horní nádrže bylo kolísání pouze v rozmezí 20,3–88,9 m³.s⁻¹.

Historií vodohospodářských úprav na jižní Moravě se zabývala řada autorů, viz př. Šmarda (1963), Kocourková (1990), Horák (1991), Fiala, Štěpánek (1992). Výsledky archeologických výzkumů ukazují, že hladina Dyje ležela v 9. století mnohem níže než nyní. Nynější vrstva sedimentů a vyšší hladina řeky jsou důsledkem rozrušení retenční schopnosti pramenných oblastí Dyje a jejich přítoků klučením lesů při stoupající kolonizaci našeho území, zejména ve 13. a 14. století. Zmenšování lesní plochy, změněná skladba lesa ve prospěch jehličnanů, odvodňování luk, regulace toků – to vše vedlo k rozvrácení vodního režimu a vzniku nežádoucích záplav. Lidé se záplavám bránili, s nápravou se však nepřikročilo tam, kde byla hlavní příčina zhoršení stavu, tj. v lesích pramenných oblastí, ale způsob obrany byl od počátku ryze technický: napřímení a zregulování toků, odvodňovací a zavlažovací kanály.

Až do poloviny 19. století viděli obyvatelé dyjského údolí příčinu ničivých záplav v řece samotné (nízké břehy, malý spád, zanesené řečiště, klikatý tok). Plány na úpravu Dyje jsou starého data a sahají do 18. století (záznamy jednání o úpravách Dyje pocházejí již z roku 1712). Vážněji se úpravami Dyje začal zabývat až architekt Schweder v roce 1830. Předložil dva návrhy. První do jisté míry respektuje starý tok řeky, druhý projekt vůbec nerespektoval tok Dyje, který pouze na několika místech protínal. Byla to vlastně několikrát zalomená přímka, hledající si co nejkratší cestu údolím. Délka toku byla zkrácena z 85 km (od Drnholce po soutok Dyje s Moravou) na 54 km po regulacích. Navrhovalo se též odstranění většiny jezů z řečiště, aby nepřekážely rychlému odtoku vody. Protože většina dotčeného území patřila Lichtenštejnům, pověřili tito svého inženýra Poppelaka, aby projekt prozkoumal. Ten se s projektem až na drobné výhrady ztotožnil. Ve své zprávě vyzvedl možnost rozorání zaplavovaných luk a postupné zvětšení orné půdy. Psal: „Bude se sklízet méně sena, zato více pšenice.“ Jiného názoru byl však vrchnostenský úřad, který poukazoval na velké investice, zábořování půdy a lesa, vyslovoval se spíše pro rozšíření a prohloubení starého řečiště a ohrázení řeky v nejnebezpečnějších místech. Na základě těchto připomínek byl nakonec Schwederův plán regulace Dyje zamítnut a k žádným zásahům na Dyji v následujících 40 letech nedocházelo. Hledala se spíše cesta, jak záplavám zabránit přirozeným způsobem. Roku 1858 vydal úřad v Brně instrukci obcím a majitelům mlýnů, aby častým záplavám zabraňovali čištěním koryta řeky, těžbou šterku a písku, vysekáváním stromů visících do vody aj.

V roce 1872 byl přijat zemský zákon nařizující úpravu Dyje jako záležitost zemskou. Regulační projekty ze sedmdesátých let 19. století byly ovšem velmi umírněné. Pouze v úseku

Nový Přerov-Pasohlávky, kde měl tok nejvíce zákrutů, byla trasa vedena v mírných obloucích přímo údolím. Ani tyto úpravy však nebyly realizovány pro odpor Lichtenštejnů, kteří se bránili ztrátám lesní půdy a poukazovali, že pravidelné záplavy mají ve vodním režimu lužních lesů svoje nezastupitelné místo.

V roce 1877 byl vysloven názor, že oprávněná regulace je pouze taková, která zabraňuje vystoupení velkých letních vod, zatímco jarní záplavy naopak svým hnojivým účinkem vegetaci prospívají. V roce 1881 byl vznesen nový požadavek, aby se dotyčné země snažily zabránit záplavám v pramenných oblastech Dyje. Povodně se vyskytovaly převážně v první polovině roku od konce února do konce května, obvykle v souvislosti s táním sněhu v pramenných oblastech na Českomoravské vrchovině a v souvislosti s jarními dešti. Někdy přicházely i červenové povodně jako následek bouřkových letních přívalů. Příčina záplav byla správně viděna v devastaci lesů v horních částech povodí, v zanášení řečiště, v rušení rybníků v povodí. Všechny plány však zůstaly většinou pouze na papíře. Teprve v roce 1885 se vytvořilo v Drnholci vodní družstvo pro úpravu Dyje od Nového Přerova k mušovskému mlýnu, které však narazilo na odpor obyvatel Mušova, kteří se obávali zhoršení záplav, protože zrychlením průtoku v Dyji nad Mušovem by se velké vody v Dyji (které dospěly k Mušovu za 2–3 dny před regulací) spojovaly s velkými vodami Jihlavy a Svatky. V letech 1888–1891 se jednalo o úpravě Dyje od Mušova po Břeclav, jednání však opět ztroskotalo na odporu Lichtenštejnů a dolnorakouské vlády.

V roce 1934 byla uskutečněna regulace části dyjského toku od Mušova po Dolní Věstonice i s vyústěním Svatky a na řece Dyji byla postavena první přehrada u Vranova. Šmarda (1963) uvádí, že podle tabulky o statistice povodňových vln nad 80 m³.s⁻¹ u Dolních Věstonic připadala na tuto oblast v letech 1934–1960 v průměru ročně 2,8 povodně o průměrném trvání 38 dní ročně. Proto již v minulosti byla v tomto území vybudována hydromeliorační síť systémů kanálů, kterými se rozlitá voda poměrně rychle odvedla zpět do koryta řeky. V místech, kam sahala voda pravidelně při záplavách, bývaly dříve lužní louky, které dávaly po jarním nahnojení a zavlažení záplavou vysokou produkci sena. Obce na Dyji a jejich přítocích měly meliorační družstva, která udržovala ochranné hráze a odvodňovací kanály. Na Dyji byly i bagry, které čistily koryto řeky od nánosů a udržovaly průtočnost profilu řeky.

Situace po roce 1948 znamenala obrát k horšímu. Meliorační družstva byla rozpuštěna a bagrování na Dyji bylo zrušeno. Postupné zanášení koryta Dyje dosáhlo takového stupně, že i menší srážka v povodí znamenala přeliv přes neudržované nebo poškozené ochranné hráze nebo podmáčení okolí přes propustné podloží. Každoroční záplavy postihující 25 000 ha půdy působily značné škody na zemědělské produkci zejména poté, kdy byly příbřežní louky rozorány a převedeny na pěstování jiných zemědělských plodin. V roce 1959 vláda rozhodla o zpracování projektové dokumentace na úpravu řek Moravy a Dyje. Výhledová studie počítala s vybudováním tří nádrží, které měly umožnit zavlažování na 35 000 ha zemědělské půdy. Studie obsahovala i alternativní řešení regulace Dyje ohrázením, toto řešení však bylo zamítnuto pro údajnou nákladnost a nemožnost zajistit vodu pro závlahy. Na základě rozhodnutí vlády vznikla v roce 1961 výhledová studie úprav řeky Moravy a Dyje, která byla v roce 1962 byla schválena jihomoravským KNV.

Biologové vyslovili řadu námitek proti výstavbě nádrží z důvodů zanášení plytkých nádrží, trvalého záboru zemědělské půdy, likvidace lužního lesa i některých významných mokřadů. Záplavy při povodních v roce 1965, kdy stály rozlity v údolních nivách skoro čtyři měsíce, a následné škody přispěly k tomu, že námítky přírodovědců byly pominuty a počátkem sedmdesátých let bylo s konečnou platností rozhodnuto o realizaci komplexu vodohospodářských úprav na jižní Moravě. Kromě údolní nádrže na řece Dyji u Vranova (1934) byly následně postaveny další nádrže u Znojma (1966) a komplex tří nádrží u Nových Mlýnů, které byly dokončovány postupně: Horní nádrž (1978), Střední nádrž (1981) a Dolní nádrž (1989).

První údaje o výskytu hydrofauny řeky Dyje pocházejí z konce minulého století a týkájí se zejména výskytu ryb. Tak př. Klvaňa (1884) uvádí drska většího za běžnou rybu Dyje

u Břeclavi, z roku 1893 existuje údaj o ulovení hlavatky podunajské v Dyji u Lednice. Další údaje z počátku 20. století uvádí př. Remeš (1902). Řeka Dyje bývala vždy známa svým rybím bohatstvím. Při jarních záplavách v inundačním území Dyje docházelo k přirozenému rozmnožování štiky, kapra a dalších druhů ryb, jejichž plůdek podmiňoval dobré zarybnění řeky. Hochman a Jirásek (1958) uvádějí z tohoto období z Dyje celkem 39 druhů ryb, přičemž připouštějí existenci dalších 8 druhů.

Údaje o výskytu ichtyofauny v řece Dyji z padesátých a šedesátých let 20. století je možno nalézt př. v pracích těchto autorů: Romanovský (1952), Lucký (1955), Hochman (1956), Lelek, Libosvářský, Lucký (1959), Lelek, Libosvářský (1960). Kromě prací uvádějících údaje o výskytu ryb existuje i řada prací uvádějících potravní složení rybí potraviny zájmové oblasti, viz př. Crha (1955), Kokeš, Sukop (1984), Sukop a kol. (1994) aj.

Po roce 1960 v důsledku zhoršování kvality vody docházelo postupně k druhové i kvantitativní devastaci ichtyofauny. Jak uvádí Lusk (1979), došlo v úseku řeky Dyje od ústí Pulchavy až po Bulhary k poklesu rybního osídlení asi na 10 % původního stavu. Po uvedení vodního díla Nové Mlýny do provozu se v dolním toku řeky Dyje zlepšila kvalita vody a zvýšila potravní nabídka v podobě zooplanktonu vyplavovaného z nádrží a vzrostla i biomasa zoobentosu v řece Dyji. Zlepšení kvality vody pod nádržemi se projevilo i úlovky několika desítek jedinců pstruha duhového a možností vysazení ryb s vyššími nároky na kvalitu vody, př. hlavatky podunajské. V úseku toku řeky Dyje pod nádržemi se objevili raci a byla zde zjištěna ostrucha křivočará a ježdík žlutý. Výrazné zlepšení kvality vody pod nádržemi tak umožňuje postupné obnovení původní ichtyofauny až po soutok Dyje s Moravou a rostoucí kusovou hmotnost ryb ulovených v jednotlivých letech v Dyji pod nádržemi. Přehled o výskytu ryb řeky Dyje v oblasti biosférické rezervace Pálava uvádějí Lusk a kol. 2002.

První údaje o výskytu vodních bezobratlých z řeky Dyje se týkají měkkýšů. Tak př. Uličný (1885) uvádí z Dyje plže *Viviparus acerosus* a *Lithoglyphus naticoides*. Tentýž autor (1896) uvádí přítomnost plže *Theodoxus danubialis* z Dyje u Šakvic, stejný druh u Dolních Věstonic uvádí Schierl (1901). Další údaje o plžích Dyje uvádí Zimmermann (1916). V první polovině 20. století byla řada prací věnována i hydrobiologii tůní vznikajících v jarním období v inundačním území řeky Dyje, viz př. Valoušek (1926). Další práce o výskytu vodních bezobratlých z řeky Dyje pocházejí až z druhé poloviny 20. století. Malakologický výzkum řeky Dyje pokračoval dalšími pracemi, viz př. Hudec (1962), Kapler (1963), Beran (1997), Beran, Horsák (1998). Některé práce se zabývaly faunou zaplavených luk inundačního území řeky Dyje, viz př. Rozkošný (1960), Adámek (1976). Další autoři se zaměřili na sledování pouze některých skupin bezobratlých. Výskyt jepic sledovali př. Brabec (1965), Landa, Soldán (1989), Soldán a kol. (1998), Větrčíček, Geriš (2003). Údaje o zoobentosu Dyje pod Novomlýnskými nádržemi uvádějí př. Heteša, Sukop (1984), Sukop, Heteša (1985), Heteša, Sukop (1991). První ucelenou práci o hydrofauně dolního Podyjí v oblasti kolem Lednice publikoval Sukop (1990), který v letech 1977–1984 sledoval rozvoj zoobentosu před existencí údolních nádrží VD Nové Mlýny a po existenci Horní a Střední nádrže. Výskyt vodních bezobratlých v inundační oblasti Dyje uvádějí Adámek, Sukop (1992). Po vzniku Národního parku Podyjí (1991) sumarizovali výskyt vodních bezobratlých v řece Dyji od Vranova po Znojmo Kubíček a kol. (1999), sledování proběhlo v letech 1993–1995, mikro- a meiozoobentos stejné oblasti sledovali Opravilová a Komárek (1999), chrostíky Waringer (2003). Ichtologický průzkum Národního parku Podyjí uvádějí př. práce Spidler, Keckeis (1991), Lusk a kol. (1993, 1997, 1999). Přehled výskytu všech skupin vodních bezobratlých biosférické rezervace Pálava, včetně řeky Dyje, zahrnuje práce Opravilová, Vaňhara, Sukop (1999). Poslední souhrnná práce u zoobentosu dolního Podyjí, zahrnující úsek od Nových Mlýnů pod Břeclav, pochází od Horsáka (2001).

Údolní nádrže na Dyji výrazně ovlivnily biologii řeky v úseku pod nádržemi. Voda vytékající z nádrže vyplavuje do toku pod nádržemi značné množství zooplanktonu. Tato skutečnost vede k situaci, kdy v úseku pod nádržemi se ve značném množství objevují filtrátoři, př. larvy chrostíků stavějící si síť, larvy muchniček apod. S postupným odčerpáváním driftu (přinášené potraviny) množství filtrátorů v toku postupně klesá. Nádrže mohou rovněž

výrazně měnit teplotní poměry na toku pod nádržemi. Pokud z nádrže odtéká spodní vrstva chladné vody, dochází ke změně rybiho pásma pod nádrží. Tato skutečnost se projevuje př. v toku pod nádrží Znojmo. Do výstavby nádrže měl tento úsek charakter pásma parmového, po výstavbě nádrže se v tomto úseku vytvořilo druhotné pásmo pstruhové. Pod nádržemi vodního díla Nové Mlýny, které jsou mělké, neovlivňuje odtékající voda výrazně teplotní poměry v toku pod nádržemi, takže k druhotné změně rybiho pásma nedochází.

Biologii nově vzniklých nádrží na řece Dyji bylo věnováno značné množství prací, které zde není možno uvádět, proto uvedu alespoň jednu souhrnnou práci – Heteša, Marvan (1984), týkající se různých aspektů biologie nově napuštěné Horní nádrže vodního díla Nové Mlýny. Kontraverzní názory biologů na další existenci údolních nádrží u Nových Mlýnů shrnuje časopis Nika, číslo 4, z roku 1990 pod názvem Vypustíme Nové Mlýny?

Poříční nivy kolem dolního toku Dyje bývaly prostoupeny stovkami tůní, které zde vytvořila meandrující řeka. V těchto vodách vznikala specifická společenstva organismů, výjimečná svou druhovou rozmanitostí. Vodohospodářské zásahy spojené s regulací Dyje znamenaly výrazný zásah do stávajících společenstev. Některé významné mokřady zcela zanikly, př. Pansee, Sajlovka, nebo byly značně degradovány, př. Květné jezero, Kutnar. V souvislosti s vodohospodářskými úpravami na jižní Moravě došlo k ohrázení a zahloubení nového koryta řeky Dyje, čímž dochází k odvodňování bývalého záplavového území od Nových Mlýnů až po Břeclav. Provedená sledování ukázala, že došlo k významnému poklesu hladiny spodní vody o 50–60 cm, takže hladina spodní vody se dnes nachází v hloubce 2 m oproti dřívějším 1,4 m. Regulace Dyje po provedených vodohospodářských úpravách prakticky znemožňuje vyběření toku za ochranné hráze. Poslední přirozená povodeň na Dyji u Lednice byla v roce 1972, tj. poslední rok před dokončením úpravy koryta řeky. Znečištění přirozených záplav vede k postupnému zarůstání a vysychání tůní, které nejsou proplachovány jarními povodněmi, jak tomu bylo v minulosti. To může výrazně ovlivňovat biologii tůní v inundačním území. Na tento faktor ve svých pracích upozorňují př. Kapler (1990) a Skácelová (1991). Aby byla neexistence přirozených záplav alespoň částečně eliminována, bylo od roku 1990 započato s řízeným povodňováním nejprve v oblasti rezervace Křivé jezero (v lužním lese pod Dolní nádrží VD Nové Mlýny), později i v oblasti Soutoku (lužní les u soutoku Dyje s Moravou). Kromě toho byla obnovena síť lesních kanálů přivádějících dyjskou vodu do lužního lesa.

Následující přehled výskytu hydrofauny řeky Dyje obsahuje údaje z dostupných literárních zdrojů a zahrnuje úsek od Vranova po soutok Dyje s Moravou, to znamená všechna rybí pásma: pstruhové, lipanové, parmové a cejnové. Zooplankton, tj. skupiny Rotatoria, Cladocera, Copepoda, Ostracoda nejsou typickými zástupci tekoucích vod. Jejich seznam proto zahrnuje druhy, které byly vyplaveny z údolních nádrží na toku Dyje. Tento přehled není konečný a může zahrnovat prakticky všechny druhy zooplanktonu, které se vyskytují v údolních nádržích na toku. V seznamu ryb zjištěných v řece Dyji jsou zahrnuty i údaje z devadesátých let 19. století. Pokud jde o výskyt vyzy velké (*Huso huso*), její úlovky jsou uváděny sice z řeky Moravy u Lanžhota z let 1894–1896, ale v blízkosti zaústění Dyje do Moravy. Lze tedy předpokládat, že tento druh migroval i do nejspodnějšího úseku Dyje. V seznamu je proto u jejího jména otazník. Přestože uvedený seznam zahrnuje několik desítek druhů, nelze ho považovat za konečný. V současné době po propojení vodního systému Dunaje s Rýnem dochází k migraci hydrofauny oběma směry. Některé nové druhy už byly zjištěny v Dunaji, postupně pak pronikají do dunajských přítoků, tj. například Moravy (př. koryši *Corophium curvispinum*, *Dikerogammarus bispinosus*, *Dikerogammarus haemphobaphes*, *Jaera istri*), a je jen otázkou času, kdy se objeví i v řece Dyji.

Seznam druhů vodních bezobratlých a ryb zjištěných v řece Dyji

Protozoa

Acanthocystis mimetica, *Acineta* sp., *Actinophrys sol*, *Amoeba bothryllis*, *Amoeba proteus*, *Amphileptus* sp., *Arcella discoides*, *Aspidisca cicada*, *Aspidisca lynceus*, *Astramoeba*

radiosa, *Bryophyllum* sp., *Bursaria* sp., *Campascus minutus*, *Centropyxis aculeata*, *Centropyxis aerophila*, *Centropyxis cassis*, *Centropyxis ecornis*, *Centropyxis minuta*, *Centropyxis orbicularis*, *Centropyxis platystoma*, *Centropyxis sylvatica*, *Chilodonella uncinata*, *Chlamydothryx stercorea*, *Cochliopodium bilimbosum*, *Cochliopodium minutum*, *Codonella cratera*, *Coleps hirtus*, *Cothurnia annulata*, *Cyclidium glaucoma*, *Cyclopyxis eurystoma*, *Cyphoderia ampulla*, *Cyphoderia trochus*, *Dactylosphaerium vitraeum*, *Diffflugia avellana*, *Diffflugia bryophila*, *Diffflugia corona*, *Diffflugia difficilis*, *Diffflugia elegans*, *Diffflugia fallax*, *Diffflugia globularis*, *Diffflugia gramen*, *Diffflugia lithophila*, *Diffflugia lobostoma*, *Diffflugia mammilaris*, *Diffflugia minuta*, *Diffflugia penardi*, *Diffflugia pulex*, *Diffflugia pyriformis*, *Dileptus margaritifera*, *Dysteria fluviatilis*, *Epistylis* sp., *Euglypha acanthophora*, *Euglypha brachiata*, *Euglypha cristata*, *Euglypha laevis*, *Euplotes patella*, *Frontonia* sp., *Glaucoma scintillans*, *Hyalosphenia cuneata*, *Mayorella vespertilio*, *Microchlamys patella*, *Litonotus* sp., *Loxophyllum meleagris*, *Pamphagus granulatus*, *Paramecium aurelia*, *Phryganella acropodia*, *Plagiopyxis declivis*, *Plagiopyxis oblonga*, *Pleuronema crassum*, *Podophrya fixa*, *Prorodon* sp., *Pseudodiffflugia fulva*, *Pseudodiffflugia globulosa*, *Pseudodiffflugia gracilis*, *Pseudodiffflugia senartensis*, *Sphenoderia lenta*, *Stentor coeruleus*, *Stentor polymorphus*, *Strombidium* sp., *Thecamoeba striata*, *Thecamoeba verrucosa*, *Tocophrya infusionum*, *Tracheleuglypha dentata*, *Trinema lineare*, *Trithigmostoma cucullulus*, *Trochilia minuta*, *Uroleptus* sp., *Vahlkampfia guttula*, *Vahlkampfia limax*, *Vorticella campanula*, *Zoothamnium* sp.

Porifera

Ephydatia fluviatilis, *Eunapius fragilis*, *Spongilla lacustris*

Cnidaria

Hydra attenuata, *Pelmatohydra oligactis*

Plathelminthes

Dendrocoelum lacteum, *Dugesia gonocephala*, *Dugesia lugubris*, *Dugesia polychroa*, *Dugesia tigrina*, *Microstomum punctatum*, *Neorhabdocoela* sp., *Polycelis nigra*

Nematoda

Aphelenchoides saprophilus, *Chromadorina bioculata*, *Chromadorita leuckarti*, *Daptonema dubium*, *Diplogaster rivalis*, *Dorylaimus stagnalis*, *Eudorylaimus lindbergi*, *Eumonhystera dispar*, *Eumonhystera filiformis*, *Eumonhystera longicaudatula*, *Eumonhystera pseudobulbosa*, *Eumonhystera simplex*, *Eumonhystera vulgaris*, *Hofmaenneria* sp., *Mermis* sp., *Mesodorylaimus bastiani*, *Mononchus truncatus*, *Neotobrilus diversipapillatus*, *Plectus aquatilis*, *Plectus parvus*, *Prismatolaimus dolichurus*, *Tobrilus gracilis*, *Tripyla glomerans*, *Tylenchus davainei*

Nematomorpha

Gordionus scaber

Rotatoria

Asplanchna priodonta, *Brachionus angularis*, *Brachionus calyciflorus*, *Brachionus quadridentatus*, *Cephalodella catellina*, *Cephalodella gibba*, *Colurella adriatica*, *Colurella colurus*, *Conochilus unicornis*, *Enentrum* sp., *Euchlanis dilatata*, *Euchlanis lucksiana*, *Euchlanis oropha*, *Euchlanis parva*, *Keratella cochlearis*, *Keratella quadrata*, *Lecane closterocerca*, *Lecane flexilis*, *Lecane quadridentata*, *Lecane subulata*, *Lepadella oblonga*, *Mytilina ventralis*, *Notholca squamula*, *Polyarthra dolichoptera*, *Proales theodora*, *Trichocerca collaris*, *Trichocerca longiseta*, *Trichocerca stylata*, *Trichocerca sulcata*

Gastrotricha

Chaetonotus sp.

MOLLUSCA

Gastropoda

Acroloxus lacustris, *Ancylus fluviatilis*, *Anisus leucostoma*, *Anisus spirorbis*, *Anisus vortex*, *Bithynia tentaculata*, *Bythinella austriaca*, *Galba truncatula*, *Gyraulus albus*, *Gyraulus crista*, *Hipppeutis complanatus*, *Lithoglyphus naticoides*, *Lymnaea peregra*, *Lymnaea stagnalis*, *Lymnaea turricula*, *Physella acuta*, *Planorbarius corneus*, *Planorbis planorbis*,

Radix auricularia, *Radix ovata*, *Stagnicola turricula*, *Theodoxus danubialis*, *Valvata piscinalis*, *Viviparus acerosus*

Bivalvia

Anodonta anatina, *Anodonta cygnea*, *Dreissena polymorpha*, *Musculium lacustre*, *Pisidium amnicum*, *Pisidium casertanum*, *Pisidium henslowanum*, *Pisidium milium*, *Pisidium moitessierianum*, *Pisidium nitidum*, *Pisidium obtusale*, *Pisidium subtruncatum*, *Pisidium supinum*, *Pseudanodonta complanata*, *Sphaerium corneum*, *Sphaerium rivicola*, *Unio crassus*, *Unio pictorum*, *Unio tumidus*, *Valvata piscinalis*

Oligochaeta

Aelosoma sp., *Alodrilus pluriseta*, *Bothrioneurum vejvodskyannum*, *Chaetogaster crystallinus*, *Chaetogaster diaphanus*, *Chaetogaster diastrophus*, *Cognettia* sp., *Criodrilus lacuum*, *Dero digitata*, *Dero dorsalis*, *Dero obtusa*, *Eiseniella tetraedra*, *Enchytraeus* sp., *Haplotaxi gordioides*, *Limnodrilus claparedeanus*, *Limnodrilus helveticus*, *Limnodrilus hoffmeisteri*, *Lumbriculus variegatus*, *Mesenchytraeus* sp., *Nais alpina*, *Nais barbata*, *Nais behningi*, *Nais bretscheri*, *Nais communis*, *Nais elinguis*, *Nais pseudoobtusa*, *Nais simplex*, *Nais variabilis*, *Ophidonais serpentina*, *Paranaïs frici*, *Peloscoclex ferox*, *Potamothenix hammoniensis*, *Pristina foreli*, *Pristina menoni*, *Pristinella rosea*, *Propappus volki*, *Psammoryctides albicola*, *Psammoryctides barbatus*, *Psammoryctides moravicus*, *Rhyacodrilus coccineus*, *Rhyacodrilus falciformis*, *Rhynchelmis limosella*, *Stylaria lacustris*, *Stylo-drilus heringianus*, *Trichodrilus* sp., *Tubifex tubifex*, *Uncinaiis uncinata*, *Vejvodskyella comata*

Hirudinea

Caspiobdella fadajewi, *Erpobdella monostriata*, *Erpobdella nigricollis*, *Erpobdella octoculata*, *Glossiphonia complanata*, *Glossiphonia nebulosa*, *Glossiphonia slovacca*, *Helobdella stagnalis*, *Hemiclepsis marginata*, *Piscicola geometra*, *Theromyzon tessulatum*

Bryozoa

Cristatella mucedo, *Paludicella articulata*, *Plumatella fruticosa*, *Plumatella fungosa*, *Plumatella repens*

Tardigrada

Dactylobiotus dispar, *Isohypsibius tetradactyloides*

Hydrachnellae

Arrenurus globator, *Eylais mutila*, *Hydrachna cruenta*, *Neumania vernalis*, *Piona longipalpalis*, *Unionicola crassipes*

Cladocera

Alona quadrangularis, *Bosmina coregoni*, *Chydorus sphaericus*, *Daphnia cucullata*, *Daphnia longispina*, *Daphnia pulex*, *Leptodora kindtii*, *Simocephalus congener*, *Simocephalus vetulus*

Ostracoda

Candona candida, *Candona sarsi*, *Cypria ophthalmica*, *Cypridopsis vidua*, *Cypris pubera*, *Physocypria kraepelini*

Copepoda

Acanthocyclops robustus, *Acanthocyclops vernalis*, *Atteyella wierzejskii*, *Bryocamptus minutus*, *Bryocamptus zschokkei*, *Cyclops strenuus*, *Cyclops vicinus*, *Diacyclops bicuspidatus*, *Eucyclops serrulatus*, *Eucyclops speratus*, *Eudiatomus gracilis*, *Macrocyclus albidus*, *Megacyclops viridis*

Isopoda

Asellus aquaticus, *Proasellus coxalis septentrionalis*

Amphipoda

Gammarus fossarum, *Gammarus roeselii*, *Stygobromus ambulans*

Decapoda

Astacus leptodactylus

Ephemeroptera

Alainites muticus, *Baetis buceratus*, *Baetis fuscatus*, *Baetis lutheri*, *Baetis pentaplebedes*, *Baetis rhodani*, *Baetis scambus*, *Baetis vernus*, *Baetopus tenellus*, *Caenis horaria*, *Caenis*

luctuosa, *Caenis macrura*, *Caenis pseudorivulorum*, *Caenis robusta*, *Centroptilum luteolum*, *Cloeon dipterum*, *Ecdyonurus aurentiacus*, *Ecdyonurus dispar*, *Ecdyonurus insignis*, *Ecdyonurus venosus*, *Ephemera danica*, *Ephemera vulgata*, *Ephemerella ignita*, *Ephemerella mucronata*, *Ephoron virgo*, *Habrophlebia lauta*, *Heptagenia coerulans*, *Heptagenia flava*, *Heptagenia sulphurea*, *Leptophlebia marginata*, *Potamanthus luteus*, *Procleon bifidum*, *Rhithrogena semicolorata*, *Siphonurus aestivalis*

Plecoptera

Isoperla grammatica, *Isoperla obscura*, *Isoperla rivulorum*, *Isoperla tripartita*, *Leuctra albida*, *Leuctra fusca*, *Perla burmeisteriana*, *Perlodes microcephalus*,

Odonata

Aeschna grandis, *Agrion* sp., *Calopteryx splendens*, *Coenagrion puella*, *Coenagrion pulchellum*, *Enallagma cyathigerum*, *Erythroma najas*, *Erythroma viridulum*, *Gomphus flavipes*, *Gomphus vulgatissimus*, *Ischnura elegans*, *Ischnura pumilio*, *Lestes sponsa*, *Lestens virens*, *Libellula depressa*, *Onychogomphus forcipatus*, *Orthetrum albistylum*, *Orthetrum cancellatum*, *Platycnemis pennipes*, *Somatochlora metallica*, *Sympetma fusca*, *Sympetrum danae*, *Sympetrum sanguineum*, *Sympetrum vulgatum*

Heteroptera

Aphelocheirus aestivalis, *Aquarius paludum*, *Callicorixa praeusta*, *Cymatia coleoptera*, *Cymatia rogenhoferi*, *Gerris argentatus*, *Gerris lacustris*, *Gerris odontogaster*, *Hesperocorixa linnaei*, *Hesperocorixa sahlbergi*, *Hydrometra stagnorum*, *Ilyocoris cimicoides*, *Micronecta minutissima*, *Micronecta scholtzi*, *Nepa cinerea*, *Notonecta glauca*, *Plea minutissima*, *Ranatra linearis*, *Sigara falleni*, *Sigara lateralis*, *Sigara striata*, *Velia saulii*

Neuroptera

Sisyra furcata

Megaloptera

Sialis fuliginosa, *Sialis lutaria*

Coleoptera

Acilius sulcatus, *Anacaena limbata*, *Berosus signaticollis*, *Brychius* sp., *Coelambus impressopunctatus*, *Colymbetes fuscus*, *Elmis aenea*, *Elmis latrellei*, *Elmis maugetii*, *Esolus angustatus*, *Esolus parallelepidus*, *Graptodytes pictus*, *Gyrinus substriatus*, *Halipilus flavicollis*, *Halipilus fluviatilis*, *Halipilus laminatus*, *Helodes minuta*, *Helochares obscurus*, *Helophorus minutus*, *Hydrobius fuscipes*, *Hydroglyphus pusillus*, *Hydroporus palustris*, *Hygrotus inaequalis*, *Hyphydrus ovatus*, *Ilybius fuliginosus*, *Laccobius minutus*, *Laccobius striatulus*, *Laccophilus hyalinus*, *Laccophilus minutus*, *Limnius perrisi*, *Limnius volkmari*, *Limnoxenus niger*, *Orectochilus villosus*, *Oulimnius tuberculatus*, *Peltodytes caesus*, *Platambus maculatus*, *Potamophilus acuminatus*, *Rhantus exsoletus*, *Rhantus latitans*, *Riolus cupreus*, *Scirtes* sp.

Trichoptera

Agapetus fuscipes, *Agapetus ochripes*, *Agraylea multipunctata*, *Agraylea sexmaculata*, *Anabolia furcata*, *Anabolia nervosa*, *Annitella obscura*, *Athripsodes albifrons*, *Athripsodes annulicornis*, *Athripsodes bilineatus*, *Athripsodes cinereus*, *Brachycentrus maculatus*, *Brachycentrus montanus*, *Ceraclea alboguttata*, *Ceraclea dissimilis*, *Chaetopteryx major*, *Chaetopteryx villosa*, *Cheumatopsyche lepida*, *Cyrnus crenaticornis*, *Cyrnus flavidus*, *Cyrnus trimaculatus*, *Ecnomus tenellus*, *Glossosoma boltoni*, *Glossosoma* sp., *Goera pilosa*, *Glyphotaelius pellucidus*, *Halesus digitatus*, *Halesus radiatus*, *Halesus tessellatus*, *Hydropsyche angustipennis*, *Hydropsyche bulgaromanorum*, *Hydropsyche contubernalis*, *Hydropsyche dissimulata*, *Hydropsyche instabilis*, *Hydropsyche modesta*, *Hydropsyche pellucidula*, *Hydropsyche saxonica*, *Hydropsyche siltalai*, *Hydroptila forcipata*, *Hydroptila sparsa*, *Ironoquia dubia*, *Ithytrichia lamellaris*, *Lasiocephala basalis*, *Lepidostoma hirtum*, *Leptocerum tineiformis*, *Limnephilus decipiens*, *Limnephilus extricatus*, *Limnephilus flavicornis*, *Limnephilus fuscicornis*, *Limnephilus lunatus*, *Limnephilus rhombicus*, *Lype phaeopa*, *Lype reducta*, *Micropterna nycterobia*, *Micropterna sequax*, *Molanna angustata*, *Mystacides longicornis*, *Mystacides nigra*, *Neureclipsis bimaculata*, *Odontocerum*

albicorne, *Oecetis lacustris*, *Oecetis ochracea*, *Oligoplectrum maculatum*, *Orthotrichia costalis*, *Plectrocnemia conspersa*, *Polycentropus flavomaculatus*, *Potamophylax cingulatus*, *Potamophylax latipennis*, *Potamophylax rotundipennis*, *Psychomyia pusilla*, *Rhyacophila nubila*, *Sericostoma flavicorne*, *Setodes punctatus*, *Silo piceus*, *Stenophylax permistus*, *Tinodes rostocki*, *Tinodes waeneri*

Lepidoptera

Cataclysta lemnata

Diptera

LIMONIIDAE

Antocha vitripennis, *Dicranomyia didyma*, *Dicranomyia modesta*, *Limnophila submarmorata*, *Neolimnomyia nemoralis*, *Pedicia immaculata*, *Pedicia straminea*, *Pilaria discicollis*, *Rhypholophus haemorrhoidalis*, *Paradelphomia* sp.

TIPULIDAE

Tipula benesignata, *Tipula decipiens*, *Tipula lateralis*, *Tipula luna*

PSYCHODIDAE

Jungiella sp., *Pericoma diversa*, *Pericoma fallax*, *Pericoma* sp., *Psychoda* sp.

CULICIDAE

Anopheles maculipennis, *Culex pipiens*

CHIRONOMIDAE

Ablabesmyia monilis, *Brillia longifurca*, *Brillia modesta*, *Cardiocladius fuscus*, *Chaetocladius* sp., *Chironomus* gr. *plumosus*, *Chironomus* gr. *reductus*, *Chironomus riparius*, *Chironomus* gr. *semireductus*, *Chironomus* gr. *thummi*, *Chironomus tentans*, *Cladotanytarsus mancus*, *Conchapelopia melanops*, *Corynoneura celeripes*, *Cricotopus sylvestris*, *Cricotopus trifasciatus*, *Cryptochironomus* gr. *defectus*, *Demicryptochironomus vulneratus*, *Diamesa tonsa*, *Dicrotendipes nervosus*, *Einfeldia pagana*, *Einfeldia* gr. *pectoralis*, *Endochironomus* gr. *nymphoides*, *Endochironomus tendens*, *Eukiefferiella brevicealcar*, *Eukiefferiella clypeata*, *Eukiefferiella coerulescens*, *Eukiefferiella cyanea*, *Eukiefferiella devonica*, *Eukiefferiella graeci*, *Eukiefferiella hospita*, *Eukiefferiella ilkleyensis*, *Eukiefferiella lobifera*, *Eukiefferiella longicalcar*, *Eukiefferiella minor*, *Eukiefferiella similis*, *Eukiefferiella veralli*, *Glyptotendipes barbipes*, *Glyptotendipes gripekoveni*, *Harnischia fuscimana*, *Hydrobaenus distylus*, *Macropelopia nebulosa*, *Metricnemus obscuripes*, *Micropsectra curvicornis*, *Micropsectra junci*, *Microtendipes chloris*, *Monodiamesa* gr. *bathypfila*, *Nanocladius bicolor*, *Orthocladius rubicundus*, *Orthocladius thienemanni*, *Orthocladius wetterensis*, *Parachironomus* gr. *cryptotomus*, *Paracricotopus niger*, *Paratanytarsus* gr. *lauterborni*, *Paratendipes* gr. *albi-manus*, *Pentapedilum exsectum*, *Polypedilum breviantennatum*, *Polypedilum* gr. *convictum*, *Polypedilum* gr. *nubeculosum*, *Polypedilum* gr. *pedestre*, *Polypedilum* gr. *scalaenum*, *Phaenopsectra flavipes*, *Potthastia longimana*, *Procladius* sp., *Prodiamesa olivacea*, *Psectrotanypus varius*, *Rheocricotopus atripes*, *Rheocricotopus* gr. *effusus*, *Rheocricotopus fuscipes*, *Rheocricotopus chalybeatus*, *Rheotanytarsus* gr. *exiguus*, *Synorthocladius semivirens*, *Tanypus kraatzi*, *Tanypus punctipennis*, *Tanypus vilipennis*, *Tanytarsus* gr. *gregarius*, *Thienemannimyia* sp., *Tvetenia bavarica*, *Tvetenia veralli*, *Xenochironomus xenolabis*

CERATOPOGONIDAE

Atrichopogon sp., *Bezzia nobilis*, *Dasyhelea modesta*, *Mallochohelea setigera*, *Palpomyia* sp., *Probezzia seminigra*

SIMULIIDAE

Boophthora sericata, *Eusimulium costatum*, *Eusimulium latipes*, *Odagmia ornata*, *Odagmia variegata*, *Simulium angustipes*, *Simulium argyreatum*, *Simulium equinum*, *Simulium erythrocephalum*, *Simulium morsitans*, *Simulium reptans*, *Simulium vernum*, *Simulium vulgare*, *Wilhelmia lineata*, *Wilhelmia salopiensis*

RHAGIONIDAE

Chrysophilus sp.

TABANIDAE

Chrysops caecutiens, *Chrysops relictus*,

STRATIOMYIDAE

Oplodontha viridula

EMPIDIDAE

Clinocera nigra, *Clinocera* sp., *Hemerodromia* sp., *Wiedemannia oedorum*, *Wiedemannia* sp.

DOLICHOPODIDAE

Liancalus virens

SCIOMYZIDAE

Tetanocera ferruginea

EPHYDRIDAE

Scatella sp.

MUSCIDAE

Limnophora riparia

ATHERICIDAE

Atherix ibis

PSYCHODIDAE

Pericoma diversa, *Pericoma fallax*

BLEPHARICERIDAE

Liponeura decipiens, *Liponeura vimmeri*

Pisces

Abramis ballerus, *Abramis brama*, *Abramis sapa*, *Acipenser ruthenus*, *Alburnoides bipunctatus*, *Alburnus alburnus*, *Ameiurus nebulosus*, *Anguilla anguilla*, *Aristichthys nobilis*, *Aspius aspius*, *Barbus barbus*, *Blicca bjoerkna*, *Carassius auratus*, *Carassius carassius*, *Chalcalburnus chalcoides danubicus*, *Chondrostoma nasus*, *Cobitis elongatoides*, *Cobitis taenia*, *Coregonus lavaretus*, *Coregonus peled*, *Cottus gobio*, *Ctenopharyngodon idella*, *Cyprinus carpio*, *Esox lucius*, *Gobio albipinnatus*, *Gobio gobio*, *Gymnocephalus baloni*, *Gymnocephalus cernuus*, *Gymnocephalus schraetser*, *Hucho hucho*, *Huso huso* (?), *Hypophthalmichthys molitrix*, *Lepomis gibbosus*, *Leucaspis delineatus*, *Leuciscus cephalus*, *Leuciscus idus*, *Leuciscus leuciscus*, *Lota lota*, *Misgurnus fossilis*, *Noemacheilus barbatus*, *Oncorhynchus mykiss*, *Pelecus cultratus*, *Perca fluviatilis*, *Phoxinus phoxinus*, *Proterorhinus marmoratus*, *Pseudorasbora parva*, *Rhodeus sericeus*, *Rutilus pigus*, *Rutilus rutilus*, *Salmo trutta m. fario*, *Salvelinus fontinalis*, *Scardinius erythrophthalmus*, *Silurus glanis*, *Stizostedion lucioperca*, *Stizostedion volgense*, *Tinca tinca*, *Thymallus thymallus*, *Vimba vimba*, *Zingel streber*, *Zingel zingel*

Literatura:

- Adáček, Z. (1976): Bentos zaplavovaných jihomoravských luk. – Památky a příroda, 4: 251–253.
- Adáček, Z., Sukop, I. (1992): Invertebrate communities of former southern Moravian floodplains (Czechoslovakia) and impacts of regulation. – Regulated rivers: Research and Management, 7: 181–192.
- Beran, L. (1997): Poslední lokalita? – Ochrana přírody 52, 9: 274–276.
- Beran, L., Horsák, M. (1998): Aquatic mollusc (Gastropoda, Bivalvia) of the Dolnomoravský úval lowland, Czech Republic. – Acta Soc. Zool. Bohem. 62: 7–23.
- Brabec, L. (1965): Jepice zátopového území na jižní Moravě v okolí Mušova. – Diplomní práce PF UJEP Brno, 65 s.
- Crha, J. Příspěvek k poznání potravy ryb v mrtvém rameni řeky Dyje. – Diplomní práce PF MU Brno, 86 s.
- Fiala, P., Štěpánek, V. (1992): Za úpravami Dyje do historie. – Veronica, 6, 2: 1–6.
- Heteša, J., Marvan, P. (editoři), (1984): Biologie nově napuštěné nádrže. – Studie ČSAV 3, 1984: 1–175.
- Heteša, J., Sukop, I. (1984): Hydrobiologie řeky Dyje pod nádrží Nové Mlýny. – Sb. Biologie nově napuštěné nádrže, Studie ČSAV Praha, 3: 138–142.

- Heteša, J., Sukop, I. (1991): The unfluence of hydrobiological works on the water biome. – In: Penka, M. a kol. Floodplain forest ecosystem. II. After water management measures. – Elsevier, Amsterdam, Oxford, New York, Tokyo: 587–606.
- Hochman, L. (1956): Vzácné ryby ve vodách jižní Moravy. – Čs. rybářství, 6: 90–91.
- Hochman, L., Jirásek, J. (1958): Příspěvek k současnému stavu zarybnění řeky Dyje. – Sbor. VŠZ v Brně, ř. A: 245–265.
- Hochman, L., Jirásek, J. (1960): Zhodnocení růstové intenzity produkčně rozhodujících druhů ryb v parmových úsecích řeky Dyje. – Sbor. VŠZ v Brně, řada A: 75–92.
- Horsák, M. (2001): Contribution to our knowledge of macroinvertebrate fauna of the Dyje River downstream of the Nové Mlýny reservoir (Czech republic). – Scripta Fac. sci. Nat. Univ. Masaryk. Brun. Vol. 27 Suppl. (2001), Biology: 41–62.
- Horák, J. (1991): K historii jednoho vodního díla. – Veronika 5, 1: 33–37.
- Kapler, O. (1963): Vodní měkkýši a akvaristika. – Akvárium a terárium 6, 2: 22–25.
- Kapler, O. (1990): Zánik hydrobiologických lokalit v dolním Podyjí. – Živa, 38, 6: 245–247.
- Klvaňa, J. (1884): Ryby okounovité v řece Moravě. – Čas. vlast. spol. mus. v Olomouci: 50.
- Kocourková, J. (1990): Utopená historie. Vodní dílo Nové Mlýny na jižní Moravě (ne)slouží. – Technický týdeník 8. 5. 1990.
- Kokeš, J., Sukop, I. (1984): The food of the fry perch (*Perca fluviatilis*) in the Mušov reservoir. – Folia Zool. 33, 4: 349–362.
- Landa, V., Soldán, T. (1989): Rozšíření řádu Ephemeroptera v ČSSR s ohledem na kvalitu vody. – Studie ČSAV, Academia Praha, 17: 1–172.
- Lelek, A., Libosvářský, J., Lucký, Z. (1959): Ichtyologické poznámky o podyjských tůních. – Zool. Listy 8: 20–32.
- Lelek, A., Libosvářský, J. (1960): Výskyt ryb v rybím přechodu na řece Dyji při řece Dyji při Břeclavi. – Zool. Listy 9: 293–308.
- Lucký, Z. (1955): Podmínky výskytu a rozvoje ryb v záplavové oblasti řeky Dyje. – Čas. Nár. musea, od. přír. 124: 77–82.
- Lusk, S. (1976): Výskyt a vysazování hlavatky podunajské – *Hucho hucho* (Linnaeus, 1758) v moravských tocích. – Sbor. Hlavatka podunajská *Hucho hucho* L. Bratislava, Příroda: 51–55.
- Lusk, S. (1979): Stav rybiho osídlení dolního úseku toku Dyje ve vztahu k čistotě vody. – Sbor. 5. konf. ČSLS, Ústí n. L.: 320–323.
- Lusk, S., Halačka, K., Jurajda, P., Peňáz, M. (1993): Fauna ryb vodních ekosystémů národního parku Podyjí. – Ústav ekologie krajiny, AV ČR Brno, 25 pp.
- Lusk, S. (1995): Influence of valley dams on the changes in fish communities inhabiting streams in the Dyje River drainage area. – Folia Zool. 44: 45–56.
- Lusk, S., Halačka, K., Jurajda, P., Lusková, V., Peňáz, M. (1997): Diversity of fish communities in the waters of the Podyjí national park. – Živočiš. Výroba, 42, 6: 269–275.
- Lusk, S., Lusková, V., Halačka, K. (1999): Vývoj a stav ichtyofauny ve vodách národního parku Podyjí. – Thayensia (Znojmo), 1992, 2: 96–107.
- Lusk, S., Lusková, V., Halačka, K., Horák, V. (2002): Osteichthyes. – In: Řehák, Z., Gaisler, J., Chytil, J. (eds.): Vertebrates of the Pálava biosphere reserve of UNESCO. Folia Fac. Sci. Nat. Univ. Masarykianae Brunensis, Biologia, 106: 29–49.
- Opravitlová, V., Komárek, O. (1999): Micro-meioinvertebrates of the Dyje River below the Vranov dam (Czech Republic). – Folia Fac. Sci. Nat. Univ. Masarykianae Brunensis, Biologia 102: 115–138.
- Opravitlová, V., Vaňhara, J., Sukop, I. (1999): Aquatic Invertebrates of the Pálava biosphere reserve of UNESCO. – Folia Fac. Sci. Nat. Univ. Masaryk. Brun., Biol., 101: 1–279.
- Remeš, M. (1902): Ryby moravské. – Čs. vlast. spol. mus. v Olomouci, 20: 62.
- Romanovský, A. (1952): Užitkové a plevelné druhy řeky Dyje. – Zool. a entomol. Listy, 1: 245–251.
- Rozkošný, R. (1960): K poznání biocenoz Dipter zaplavených luk na jižní Moravě. – Diplomová práce PF MU Brno, 58 s.

- Schierl, A. (1901): Die Land- und Süßwassermollusken Mähren. – Verh. naturf. Ver. Brünn, 3: 49–60.
- Skácelová, O. (1991): Mizející svět podyjských tůní. – Veronica, 5, 4: 18–20.
- Soldán, T., Zahradková, S., Helešic, J., Dušek, L., Landa, V. (1998): Distributional and quantitative patterns of Ephemeroptera and Plecoptera in the Czech Republic: a possibility of detection of long-term environmental changes of aquatic biotopes. – Folia Fac. Sci. Nat. Univ. Masaryk. Brun., Biol., 98: 1–305.
- Spidler, T., Keckeis, H. (1991): Erfassung der fischereilichen Situation im geplanten National Park Thayatal. – Studien, 42 pp.
- Sukop, I. (1990): Influence of the water works at Nové Mlýny on macrozoobenthos of the Dyje River in the vicinity of biosphere reserve Pálava (southern Moravia). – Ekológia (ČSSR) 9, 1: 73–86.
- Sukop, I., Heteša, J. (1985): Změny v hydrobiologii řeky Dyje v souvislosti s budováním VD Nové Mlýny. – Sb. 7. konf. ČSLS Nitra: 152–156.
- Sukop, I., Spurný, P., Turanský, R. (1994): Potravní biologie ryb v řece Dyji pod vodním dílem Nové Mlýny. – Živoč. Výroba., 39, 1: 77–83.
- Šmarda, J. (1963): K vodohospodářským úpravám na jižní Moravě. – Ochrana přírody 18, 4: 40–72.
- Uličný, J. (1885): Beitrag zur Kenntnis der Molluskenfauna von Mähren. – Verh. naturf. Ver. Brünn, 3: 155–172.
- Uličný, J. (1896): Příspěvek ku poznání rozlohy plžů na Moravě. – XIX. Program c. k. Státního gymn. v Třebíči 19: 3–24.
- Valoušek, B. (1926): Několik důležitých lokalit hydrobiologických z inundačního pásma Dyje. – Čas. vlast. spol. musea Olomouc, 37: 11–16.
- Větríček, S., Geriš, R. (2003): Dravá jepice *Baetopus tenellus* (Albarda, 1878). – Proc. 13th Conference of Slovak Limnol. Soc., Czech limnol. Soc., Acta Facult. Ecologiae, 10, Suppl. 1 (2003): 310.
- Waringer, J. A. (2003): Light of caddisflies at the Thaya (Lower Austria), a river influenced by pulsating hypolimnetic water release. – Internat. Rev. Hydrobiol. 88, 2: 139–153.
- Zimmermann, F. (1916): Die Fauna und Flora der Grenzteiche bei Eisgrub I. Gastropoda et Acephala. – Verh. naturf. Ver. Brünn, 14: 1–25.